

สาเหตุที่ทำให้นักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตหมู่เรียน5511021371
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ไม่ตั้งใจเรียน
Causing of Students Major Production Technology Phetchabun
Rajabhat University did not Intend to Learn

สุวิมล เทียกทุม

สาขาวิชาวิศวกรรมการผลิต คณะเทคโนโลยีการเกษตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประเภทวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนประจำปีงบประมาณ 2556

สาเหตุที่ทำให้นักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตหมู่เรียน5511021371
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ไม่ตั้งใจเรียน
Causing of Students Major Production Technology Phetchabun
Rajabhat University did not Intend to Learn

สุวิมล เทียกทุม

สาขาวิชาวิศวกรรมการผลิต คณะเทคโนโลยีการเกษตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ประเภทวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนประจำปีงบประมาณ 2556

นางสาวสุวิมล เทียกทุม. 2556. สาเหตุที่ทำให้นักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตหมู่เรียน 5511021371 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ไม่ตั้งใจเรียน. สาขาวิชาวิศวกรรมการผลิต คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

การวิจัยในชั้นเรียนเรื่องนี้เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 18 คน โดยใช้การสัมภาษณ์และการสร้างแบบสอบถามพฤติกรรมเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ไม่ตั้งใจเรียนเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดในอันดับที่ 1 ถึง 5 คือ นักศึกษามีเหล่าทำให้ตื่นสายมาเรียนไม่ไหว คิดเป็นร้อยละ 38.87 รองลงมาคือ นักศึกษาไปเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อนกลับตึกเลยตื่นสายคิดเป็นร้อยละ 22.22 สมาธิสั้นเวลาเรียน 3 ชั่วโมงนานเกินไปคิดเป็นร้อยละ 27.78 เล่นเกมส์ตึกเลยทำให้ตื่นสาย คิดเป็นร้อยละ 22.22 ตามลำดับ และ สาเหตุลำดับที่ 5 มีด้วยกัน 2 ข้อคือ นักศึกษาไม่เข้าเรียนเพราะขอใช้สิทธิ์ในการขาดเรียนไม่เกิน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.78 และ ตัดเกมส์เลยไม่เข้าเรียนคิดเป็นร้อยละ 22.22 เป็นต้น

Suwimon Theakthum. 2014. Causing of Students Major Production Technology Phetchabun Rajabhat University did not intend to learn. Research in Classroom Research, Faculty of Agricultural Technology, Phetchabun Rajabhat University.

ABSTRACT

Research in class aims to analyze causes of student group 5511021371 about 18 student of major production technology in semester 1 / 2556. Data of this research records by using interview and build a behavior questionnaire. The results showed that why not student of major production technology group 5511021371 did not intend to learn sorted from highest to lowest in 1 to 5. The highest score of causes student did not intend to learn is student drinking and wake up late 38.87 percentages. The next sequence is students go to party with friends, go back to the late is 22.22 percentages, 3 hours of time learning too long is 27.78 percentages, representing 22.22 percentages of playing game to wake up late and number 5 there are two causes that students did not intend to learn because they requested permission to miss class no more than 4 times is 27.78 percentages and playing game as a percentage 22.22 respectively.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบคุณ สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ให้เงินทุนสนับสนุน ขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต ที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามพฤติกรรมตามความเป็นจริง และสุดท้ายขอขอบคุณ คณาจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตและสาขาวิชาวิศวกรรมการผลิต รวมถึงเจ้าหน้าที่ คณะเทคโนโลยีการเกษตร ที่คอยให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาตลอดมา

สุวิมล เทียกทุม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
3. ขอบเขตของการวิจัย	2
4. วิธีการดำเนินการวิจัย	2
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
6. นิยามศัพท์เฉพาะ	2
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
1. รูปแบบการเรียนรู้	4
2. ความหมายของความคิดเห็น	13
3. ความหมายของความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน	13
4. ความหมายของความรับผิดชอบ	16
5. ทฤษฎีลำดับความต้องการ	17
6. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมวัยรุ่น	18
7. เทคนิคการเสริมแรง	19
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	21
บทที่ 4 ผลการวิจัย	23
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	25
1. สรุปผลการวิจัย	26
2. ข้อเสนอแนะ	26
บรรณานุกรม	27
ภาคผนวก	28
ภาคผนวก ก	29
ประวัตินักวิจัย	31

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	23
ตารางที่ 2 ตารางแสดงระดับคะแนน ลำดับ และค่าร้อยละของ สาเหตุการไม่ตั้งใจเรียนที่มีต่อประเด็นสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษา	24

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การวิจัยในชั้นเรียนมีความสำคัญต่อวงการวิชาชีพครูเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากครูจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตร พัฒนาการเรียนการสอน สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน การพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในปัจจุบันกระแสต่างๆและวิวัฒนาการของโลกได้เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงนั้น ดังนั้นเพื่อให้สังคมไทยก้าวทันโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอีกทั้งเตรียมพร้อมสำหรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนอย่างเสรี สังคมไทยต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในชาติ และหนึ่งในนั้นก็เป็นเรื่องการศึกษาเพื่อให้เยาวชนของชาติมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ให้เป็นคนยุคใหม่ ทันกับการเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งการศึกษานับได้ว่าเป็นสิ่งพื้นฐานที่ช่วยให้บุคลากรของชาติได้รับความรู้ที่หลากหลาย ได้พัฒนาความคิด อีกทั้งได้ปรับตัวเพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงนั้นได้ส่งผลต่อสังคมการศึกษาโดยเฉพาะพฤติกรรมและเจตคติของนักเรียน/นักศึกษาที่แสดงออกมาได้เปลี่ยนไปจากเดิมทั้งในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งจากการสอบถาม อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่างๆของนักศึกษาชั้นปีที่1 หมู่เรียน 5511021371 สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ตั้งใจเรียนซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกว่าไม่ตั้งใจเรียนคือไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมาย เข้าเรียนสายและมักไม่เข้าเรียน/ขาดเรียน ซึ่งทำให้อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถวัดความรู้หรือติดตามความก้าวหน้าของนักศึกษาได้นอกจากนั้นแล้วคะแนนการส่งงานและการเข้าชั้นเรียนก็เป็นหนึ่งในคะแนนเก็บของนักศึกษาด้วยจากพฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกได้ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรการจัดการศึกษา จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงสนใจที่จะศึกษาเพื่อหาสาเหตุของการไม่ส่งงาน การไม่เข้าเรียน และการมาสายของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต ชั้นปีที่1 หมู่เรียน 5511021371 เพื่อพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมส่งเสริมความรับผิดชอบ และนำมาเป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหาการไม่ส่งงาน การไม่เข้าเรียน และการมาสายของนักศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อหาสาเหตุของการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับแก้ปัญหาการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371

3. ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ หมู่เรียน 5511021371
2. ระยะเวลาในการศึกษาภาคเรียนที่ 1/2556
3. เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ และ ทำแบบสอบถามความประพฤติเพื่อหาสาเหตุของการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษา
4. รวบรวมข้อมูลสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษาพร้อมแนวทางในการแก้ปัญหาเบื้องต้น

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

- 1.สำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและเจตคติที่ทำให้นักศึกษาไม่ตั้งใจเรียน
- 2.วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนจากการสัมภาษณ์นักศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาและประวัติ
- 3.ศึกษาเทคนิคการสร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม
- 4.ดำเนินการเก็บข้อมูล
- 5.นำข้อมูลมารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
- 6.หาแนวทางและมาตรการในการแก้ปัญหาเพื่อการนำไปใช้
- 7.สรุปผลและนำเสนอ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต
2. ได้ข้อมูลในการปรับการเรียนการสอนของทางสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต ให้แก่ผู้สอนเพื่อวางแผนการสอนและช่วยเหลือนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตต่อไป

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์สำคัญซึ่งมีนิยามศัพท์ดังนี้

1. การไม่ตั้งใจเรียน หมายถึง การไม่เข้าเรียน การขาดเรียน การเข้าเรียนสายเกินกำหนด การไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนด
2. งาน หมายถึง แบบฝึกหัดที่ครูให้ในชั่วโมงเรียน แบบฝึกหัดการบ้าน ใบงาน รวมถึงรายงานที่แบ่งให้ทำเป็นกลุ่มหรือเป็นชิ้นงาน

3. เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกมาในทางบวก หรือทางลบ เช่น ความพอใจ – ความไม่พอใจ ในการส่งงาน ความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ความพอใจที่จะเข้าเรียน – ไม่เข้าเรียน หรือความพอใจที่จะเข้าเรียนสาย

4. แบบสอบถามความคิดเห็น หมายถึง รูปแบบของคำถามที่เป็นข้อมูลที่ถูกจัดเก็บข้อมูลต้องการทราบแล้วดำเนินการนำรูปแบบคำถามนั้นมาให้ผู้ตอบคำถามโดยปราศจากข้อเสนอแนะใด ๆ ก็สามารถเข้าใจในคำถามนั้น ๆ ได้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้จัดทำได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานประกอบรายงานวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง สาเหตุที่ทำให้ให้นักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตหมู่เรียน 5511021371 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ไม่ตั้งใจเรียน โดยนำเสนอตั้งหัวข้อต่อไปนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้
2. ความหมายของความคิดเห็น
3. ความหมายของความพร้อมใจในการปฏิบัติงาน
4. ความหมายของความรับผิดชอบ
5. ทฤษฎีลำดับความต้องการ
7. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมวัยรุ่น
8. เทคนิคการเสริมแรง

1. รูปแบบการเรียนรู้

1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้ทั้งในและต่างประเทศ พบว่า แนวคิดที่นิยมใช้กันในประเทศไทย มี 2 แนวคิด ได้แก่ แนวคิดของ Anthony F. Grasha และ Sheryl Reichman (ใช้ชื่อว่า Grasha) กับแนวคิดของ David A. Kolb (ใช้ชื่อว่า Kolb) (กองวิจัยทางการศึกษา 2543 : 5) Grasha and Reichman (1980, อ้างถึงใน ทิวา แก้วเสริม 2553 : 5) ได้แบ่ง ผู้เรียนในชั้นเรียนออกเป็น 6 แบบ คือ แบบอิสระ (Independent) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) แบบร่วมมือ (Collaborative) แบบพึ่งพา (Dependent) แบบแข่งขัน (Competitive) และ แบบมีส่วนร่วม (Participant) ส่วนแนวคิดของ Kolb (1995, อ้างถึงใน กองวิจัยทางการศึกษา 2543 : 8-9) ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ แบ่งวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแบบการคิด (Cognitive style) เป็น 4 กลุ่ม คือ แบบนักคิดทางเดียว (Convergent) แบบช่างคิด (Divergent) แบบเจ้าหลักการ (Assimilative) และแบบนักปฏิบัติ (Executive)

Partridge (1983: 245) ได้จำแนกแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็น 2 ระบบ ใหญ่ ๆ คือ

1. ระบบการจำแนกรูปแบบการเรียนรู้ตามพฤติกรรม ระบบนี้จำแนกรูปแบบการเรียนรู้ตามพฤติกรรมที่แสดงออกในการเรียนซึ่งมีระบบที่น่าสนใจ ดังนี้

1.1 ระบบของ Grasha and Reichman (1975: 87-88) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาและพัฒนาระบบวัดแบบการเรียนของนักศึกษา (The Grasha-Reichman Student Learning Style Questionnaires) โดยแบ่งประเภทของรูปแบบการเรียนรู้ ออกเป็น 6 รูปแบบ คือ

1.1.1 แบบอิสระ (Independent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ชอบที่จะคิดและทำเรื่องต่าง ๆ ด้วยตนเอง แต่จะฟังความคิดเห็นของคนอื่น ๆ ในชั้นเรียนด้วย เขาตั้งใจศึกษาเนื้อหาที่ตนเองรู้สึกที่สำคัญและมีความเชื่อมั่นในความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

1.1.2 แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้จะไม่สนใจเรียนเนื้อหาวิชาในชั้นเรียนตามแบบแผน ไม่มีส่วนร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ และอาจารย์ในชั้นเรียน ไม่สนใจสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียนที่ตนเองจะมองเห็นว่าห้องเรียนเป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจ

1.1.3 แบบร่วมมือ (Cooperative) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้มีความรู้สึกว่าเขาสามารถเรียนรู้ได้มากที่สุดโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สติปัญญาและความสามารถซึ่งกันและกัน ผู้เรียนแบบนี้จะร่วมมือกับอาจารย์ กลุ่มเพื่อนและชอบที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นเห็นชั้นเรียนเป็นสถานที่สำหรับสังคม ปฏิสัมพันธ์ (Social Interaction) เช่นเดียวกับสถานที่ที่เรียนรู้เนื้อหาวิชา

1.1.4 แบบพึ่งพา (Independent) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ เป็นแบบที่มีความอยากรู้อยากเห็นทางวิชาการน้อยมากและจะเรียนรู้เฉพาะสิ่งที่ถูกบังคับหรือกำหนดให้เรียน ผู้เรียนจะเห็นอาจารย์และเพื่อร่วมชั้นเรียนเป็นแหล่งโครงสร้างความรู้ และเป็นแหล่งสนับสนุนทางวิชาการ ผู้เรียนพึ่งอาจารย์ในเรื่องแนวทางในการศึกษา และต้องการได้รับคำบอกเล่าว่าควรจะทำอะไร

1.1.5 แบบแข่งขัน (Competition) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้เป็นแบบที่ต้องการจะเอาชนะเพื่อนด้วยกัน โดยพยายามที่จะทำอะไร ๆ ได้ดีกว่าคนอื่น ๆ ผู้เรียนกลุ่มนี้มีความรู้สึกว่าต้องแข่งขันกับคนอื่น ๆ เพื่อรางวัลในชั้นเรียน เช่น คำชมของอาจารย์ ความสนใจของอาจารย์หรือเกรด เขามองห้องเรียนเป็นสนามแข่งขันที่จะต้องมีแพ้หรือชนะและผู้เรียนแบบนี้มีความรู้สึกว่าต้องชนะเสมอ

1.1.6 แบบมีส่วนร่วม (Participant) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ต้องการเรียนรู้เนื้อหาวิชาและชอบเข้าร่วมกิจกรรมในห้องเรียน มีความรับผิดชอบที่จะเรียนรู้ให้มากที่สุดจากชั้นเรียนและมีส่วนร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนทำตามที่ได้ตกลงร่วมกันไว้ ผู้เรียนแบบนี้จะคิดว่าควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่จะมีส่วนร่วมน้อยในกิจกรรมที่ไม่ได้อยู่ในแนววิชาการ

1.2 ระบบของ Mann และคณะ (อ้างถึงใน นิภาวรรณ รัตนวรวัลย์ 2534 : 24 – 25) ศาสตราจารย์ทางจิตวิทยา ณ มหาวิทยาลัยมิชิแกน ได้ศึกษาพฤติกรรมในห้องเรียนและได้แบ่งการเรียนออกเป็น 8 แบบ คือ

1.2.1 แบบยินยอม (The Compliant Student) ผู้เรียนแบบนี้จะยึดงานเป็นหลักไม่สนใจประสบการณ์อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานของตนและพยายามไม่ให้งานอื่นมาแทรกแซงงานที่อาจารย์ได้มอบหมายให้กระทำ เพราะถือว่าอาจารย์มีอำนาจในการให้คะแนน ผู้เรียนแบบนี้มีแนวโน้มที่จะทำงานตามที่ผู้อื่นให้ทำมากกว่าเกิดจะจากความรู้สึกที่ตนเองอยากจะทำ และจะทำให้พอเหมาะกับอาจารย์กำหนดไว้ นอกจากนี้เขายังไม่ชอบห้องเรียนที่ปล่อยปละละเลยขาดระเบียบ สิ่งที่สำคัญที่สุดของผู้เรียนกลุ่มนี้ คือ ต้องการทำความเข้าใจกับวิชาที่เรียน

1.2.2 แบบวิตกกังวล (The Anxious Dependent Student) ผู้เรียนแบบนี้จะทำอะไรโดยขึ้นอยู่กับความรู้ และความช่วยเหลือของอาจารย์ เขาจะวิตกกังวลกับเรื่องการวัดผล กับงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายในชั้นเรียน สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ เขาจะมีความรู้สึกว่าเขาไม่มี

ความสามารถ ความรู้สึกดังกล่าวนี้ผสมผสานกับแรงกดดันจากปัญหากลางนอกโดยเฉพาะจากทางบ้าน จะทำให้เกิดความวิตกกังวลขึ้นและจะมีผลต่อคะแนนของเขาด้วย

1.2.3 แบบท้อใจ (The Discouraged Workers) ผู้เรียนแบบนี้มีเจตคติต่อตนเองในทางลบรู้สึกไม่พอใจในตนเอง เมื่อทำอะไรไม่ได้ผลมักจะตำหนิตนเองและไม่ยอมรับเหตุการณ์หรือสถานการณ์อื่น ๆ ที่มีผลต่อสภาพการเรียนของเขา นอกจากนี้ผู้เรียนพวกนี้ยังแบ่งแยกตัวเองกับกลุ่มเพราะมีทัศนคติที่จะเอาตัวเองเป็นหลัก โดยยกเอาปมด้อยที่มีอยู่มาเกี่ยวข้องกับผลการเรียนมากกว่าจะลบปมด้อยแล้วสร้างปมเด่นแทน

1.2.4 แบบอิสระ (Independent) ผู้เรียนแบบนี้มีลักษณะอาวุโสกว่าผู้อื่นอย่างเห็นได้ชัด มีสติปัญญาดี พวกนี้มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นอิสระในตนเอง ปราศจากการข่มขู่จากอาจารย์ การงานหรือเพื่อน ๆ เขามีความเป็นอิสระมั่นคงขณะที่ผู้เรียนคนอื่น ๆ สับสน วิตกกังวล พวกนี้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของการเรียน วัตถุประสงค์ และการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์

1.2.5 แบบวีรบุรุษ (The Heroes) ผู้เรียนแบบนี้เป็นพวกอยู่แนวหน้าและเป็นที่รู้จักว่ามีชื่อเสียงโด่งดังทางการเรียนกับบทบาทต่อการประท้วง ผลงานของกลุ่มนี้มีทั้งประเภทสร้างสรรค์และสร้างปฏิปักษ์และก่อให้เกิดความไม่พอใจขึ้นอย่างรุนแรงได้ ส่วนสำคัญที่ทำให้พวกนี้พยายามสร้างเอกลักษณ์โดยการแสดงออกก็คือความภูมิใจในอำนาจ

1.2.6 แบบลอบยิง (The Spinners) ผู้เรียนแบบนี้เป็นพวกที่มองโลกในแง่ร้ายเกี่ยวกับความสามารถของตนเองและความสัมพันธ์กับอาจารย์หรือผู้มีอำนาจอื่น ๆ ทำให้ช่องว่างเกิดขึ้นในสัมพันธภาพ ผู้เรียนกลุ่มนี้มองไม่เห็นประโยชน์อันใดที่ได้จากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่น จึงทำให้มองเห็นความภูมิใจตนเองในระดับต่ำ พวกนี้เป็นพวกหลบหลีกมักไม่ยอมเผชิญหน้ากับอาจารย์ สร้างความขัดแย้งวุ่นวายและนำไปสู่การลอบทำร้ายอาจารย์ที่สอน ตลอดจนมีแนวโน้มเป็นปฏิปักษ์กับอาจารย์ที่สอน

1.2.7 แบบแสวงหาความสนใจ (The Attention Seekers) ผู้เรียนแบบนี้เน้นทางด้านสังคมมากกว่าสติปัญญา พวกนี้ต้องการสร้างความสัมพันธ์กับอาจารย์ และผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น พูดคุย แสดงตัว คุยโม้ เล่าเรื่องตลกต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความสนใจ เกิดการยอมรับในหมู่เพื่อนฝูง ในแวดวงผู้เรียนและเพื่อตอบสนองด้านพุทธิปัญญา

1.2.8 แบบสงบเงียบ (The Silent Student) ผู้เรียนแบบนี้เป็นพวกที่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการอภิปรายในกิจกรรมการเรียน พูดน้อย มักเงียบเฉยไม่ทำอะไรทั้งสิ้นไม่ว่าในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนมีน้อย การสนับสนุนช่วยเหลือ ก็มีน้อยเช่นกัน เขาไม่ชอบกิจกรรมการเรียน จึงทำให้เกิดความเหินห่างกับผู้สอนและผู้สอนก็ไม่เข้าใจผู้เรียน เพราะผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มน้อย

1.2 ระบบจำแนกรูปแบบการเรียนรู้ตามแบบการคิด (Cognitive Style)

ระบบนี้จำแนกรูปแบบการเรียนรู้ตามกระบวนการคิด ระบบที่ได้รับความสนใจในปัจจุบันมี 2 ระบบ คือ

1.2.1 ระบบของ Witkin และคณะ (1977 : 1-64, อ้างถึงใน อากาศณีย์ ศิริอากาศณีย์ 2533 : 18) Witkin จำแนกแบบการคิดของคนออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1. แบบพึ่งพิงสภาพแวดล้อม (Field Dependent)

2. แบบไม่พึ่งพิงสิ่งแวดล้อม (Field Independent)

Witkin จำแนกแบบการคิดทั้ง 2 แบบบนพื้นฐานของการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อม (Field) ต่าง ๆ โดยบุคคลที่มีแบบการคิดแตกต่างกันตามการจำแนกตัวกลางในการเรียนรู้ (Mediating Mechanisms in Learning) และการใช้ประโยชน์จากความเด่นชัดของตัวแนะ (Cue Salience) ดังนี้

1. การใช้ตัวกลางในการเรียนรู้ (Mediating Mechanisms in Learning) ผู้ที่มีรูปแบบการคิดแบบไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อมจะมีความสามารถในการสรุปหลักการต่าง ๆ จากประสบการณ์ของตนได้ดีกว่าแบบพึ่งพิงสภาพแวดล้อม ตัวอย่าง เช่น ในการเรียนเนื้อหาที่มีโครงสร้างคลุมเครือ ผู้เรียนจะต้องสรุปหลักการด้วยตนเอง ผู้เรียนที่มีรูปแบบการคิดแบบไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อมจะสามารถใช้ประโยชน์จากตัวกลางในการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ และสรุปเป็นหลักการได้ดีกว่ากลุ่มที่พึ่งพิงสภาพแวดล้อม แต่ถ้าเนื้อหาที่มีโครงสร้างชัดเจนไม่พบความแตกต่างระหว่างแบบพึ่งพิงและไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อม

2. การใช้ประโยชน์จากความเด่นชัดของตัวแนะ (Cue Salience) สิ่งหนึ่งที่ได้รับการยอมรับในวงการศึกษา คือ ตัวแนะที่เด่นชัดมากจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายกว่าตัวแนะที่เด่นชัดน้อย ด้วยหลักนี้ ตัวแนะที่เด่นชัดจึงส่งผลต่อผู้ที่คิดแบบพึ่งพิงสภาพแวดล้อมมากกว่าแบบไม่พึ่งพิงสภาพแวดล้อม

1.2.2 ระบบของ Kolb (1995, อ้างถึงใน กองวิจัยทางการศึกษา 2544 : 8-9) ได้แบ่งวิธีการเรียนรู้ตามแบบการคิด (Cognitive Style) เป็น 4 กลุ่ม คือ

1.2.2.1 แบบนักคิดทางเดียว (Convergent Style) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้เป็นคนที่ชอบตัดสินใจเลือกจากทางเลือกหลายได้มุ่งที่ความพยายามประเมินแผนและโครงการ และตรวจสอบสมมติฐาน

1.2.2.2 แบบช่างคิด (Divergent Style) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้เป็นคนที่ชอบสร้างโอกาสและทางเลือกที่หลากหลาย มีความสามารถในการรับรู้และมีส่วนร่วมในประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม สามารถคิดไตร่ตรองจนเห็นภาพรวมได้ ร่วมระดมสมองได้ดี สร้างจินตนาการสืบหารูปแบบใหม่ ๆ ยอมรับปัญหาและสร้างทางเลือกที่หลากหลาย

1.2.2.3 แบบเจ้าหลักการ (Assimilative Style) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้เป็นคนที่มีลักษณะสามารถสรุปหลักการ สร้างกฎเกณฑ์ พัฒนาทฤษฎี สนใจหลักการเชิงนามธรรม กำหนดสมมติฐาน ซึ่งหรือทำความเข้าใจปัญหาได้ดีมีลักษณะมองเห็นประเด็นของปัญหา

1.2.2.4 แบบนักปฏิบัติ (Executive Style) ลักษณะของผู้เรียนแบบนี้ เป็นคนที่ชอบกำหนดตำแหน่งหรือแนวคิด กำหนดวัตถุประสงค์ มีตารางการทำงานที่แน่นอนและทดลองปฏิบัติตามแนวทางที่เลือก

นอกจากรูปแบบการเรียนรู้ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นแล้ว Dunn and Kenneth Dunn (1972 : 29-31) ได้เสนอแนะประเภทของรูปแบบการเรียนรู้ที่ครูควรสำรวจจากนักเรียนว่านักเรียนชอบหรือพึงพอใจสถานการณ์อย่างไร ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. เวลา (Time) นักเรียนจะตื่นตัวในการเรียนมากที่สุดเมื่อใด ช่วงเช้า สาย บ่าย เย็น
2. กำหนดการ (Schedule) ระยะเวลาการเอาใจใส่ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอหรือการเอาใจใส่เพียงช่วงสั้นไม่สม่ำเสมอ เป็นต้น

3. ความดังของเสียง (Amount of Sound) ระดับเสียงที่นักเรียนพอจะทนฟังได้หรือชอบความเจ็บบที่สุด, เสียงพึมพำเล็กน้อย, เสียงที่อยู่ใกล้, ระดับเสียงสูงที่จะทนได้

4. ชนิดของเสียง (Type of Sound) เสียงชนิดใดที่ก่อให้เกิดปฏิกิริยาทางบวก เช่น เสียงดนตรี เสียงสนทนา เสียงหัวเราะหรือเสียงจากการทำงานกลุ่ม

5. ชนิดของการทำงานเป็นกลุ่ม (Type of Work Group) นักเรียนจะทำงานได้ดีที่สุดอย่างไร เช่นทำงานคนเดียวหรือทำเป็นคู่หรือทำกับกลุ่มเล็ก ๆ หรือกลุ่มใหญ่ ๆ

6. ปริมาณของแรงกดดัน (Amount of Pressure) นักเรียนต้องการแรงกดดันชนิดใด เช่น การปล่อยตามสบาย การควบคุมไม่เคร่งครัดและการควบคุมอย่างจริงจัง

7. ชนิดของการกดดันและแรงจูงใจ (Type of Pressure and Motivation) อะไรที่จะช่วยเป็นแรงจูงใจแก่นักเรียน ตนเอง การคาดหวังของครู การกำหนดเวลา รางวัล การระลึกถึงความสำเร็จทางการเรียน ความสนใจภายในหรืออื่น ๆ

8. สถานที่ (Place) สถานที่ที่นักเรียนจะทำงานได้ดีที่สุด ที่บ้าน ที่โรงเรียน ศูนย์การเรียน ห้องสมุดหรือมุมใดมุมหนึ่งของห้องสี่เหลี่ยมเรียน

9. เงื่อนไขหรือสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment and Condition) นักเรียนชอบที่จะนั่งเรียนบนพื้นธรรมดาหรือพรม ชอบนั่งเอนตัว นั่งตัวตรง นั่ง โต๊ะเรียน ระดับอุณหภูมิ แสงสว่างบนโต๊ะเขียนหนังสือ ชนิดของเสื้อผ้าและอาหารที่ต้องการขณะเรียน

10. ชนิดของการสั่งงาน (Type of Assignments) การสั่งงานของครูชนิดใดที่ทำให้นักเรียนก้าวหน้าขึ้น เช่น การให้สัญญา การทำโครงการส่วนตัวของตนเองโดยตรงหรือครูเลือกงานให้

11. แบบของการรับรู้ (Perceptual Strengths and Styles) นักเรียนจะเรียนรู้ได้มากที่สุดโดยวิธีที่ง่ายที่สุดได้อย่างไรหรือวิธีใด เช่น ใช้อุปกรณ์เกี่ยวกับภาพ การบันทึกเสียง ประสบการณ์ในการสัมผัส กิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อ สื่อสำเร็จรูป เป็นต้น

12. ชนิดของโครงสร้างและการประเมินผล (Type of Structure and Evaluation) แบบทดสอบชนิดใดที่เหมาะสมกับนักเรียนที่สุดในเวลานั้น การเข้มงวดหรือการยืดหยุ่น การวัดผลด้วยตนเอง การให้จัดการวัดผลร่วมกันทั้งครูและนักเรียนช่วงเวลาในการวัดผล เช่น นักเรียนเริ่มต้นด้วยตนเอง การวัดผลอย่างต่อเนื่อง หรือทำเป็นครั้งคราว การคาดหวังเกี่ยวกับเวลาข้อกำหนดภายนอก เป็นต้น

จากรายการที่ครูควรสำรวจนักเรียนทั้ง 12 รายการ ดังที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ครูจะต้องให้นักเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามว่า ชอบสถานการณ์ในการเรียนแบบใด เพื่อครูจะได้จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน สถานที่และจัดหาสื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนแต่ละคนให้ได้มากที่สุด เพื่อมุ่งหวังว่านักเรียนจะได้เรียนรู้ได้มากที่สุดด้วยวิธีการที่ง่ายและนักเรียนพอใจมากที่สุดนั่นเอง

จากทฤษฎีรูปแบบการเรียนที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระบบ ด้วยกัน คือ จำแนกตามลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้และจำแนกตามกระบวนการคิดของผู้เรียน การจำแนกตามลักษณะพฤติกรรมการเรียนรู้นั้นต้องอาศัยพฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมและวัฒนธรรม ความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะสามารถบ่งบอกถึงกระบวนการคิดของแต่ละบุคคลมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวชี้ให้เห็นว่านักเรียนแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

1.3 ความหมายและลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้

นักการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศได้อธิบายและให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายและลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ไว้หลายประการ ดังต่อไปนี้ ตามพจนานุกรมการศึกษาระหว่างชาติ Page and Thomas (1977, อ้างถึงในพรทิพย์ บุญรอด 2534: 22) ได้ให้ความหมายของคำว่า รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ไว้ว่าเป็นลักษณะด้านการเรียนรู้ที่ชอบมากกว่าอันเป็นความแตกต่างภายในของแต่ละบุคคล เช่น นักเรียนบางคนเรียนจากการฟังได้ดีกว่าจากการอ่านในบางครั้งจะเรียกว่าเป็นกลยุทธ์ (Strategies) กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2543: 2) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ว่า หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติของผู้เรียนในการจัดการเกี่ยวกับการเรียนซึ่งแตกต่างกันตามสติปัญญา ลักษณะเฉพาะของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมทางการเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

Keefe (1979, อ้างใน อัจฉรา ธรรมาภรณ์ 2531: 33 - 34) ได้กล่าวถึง รูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ของผู้เรียนว่าเป็นข้อมูลที่สำคัญที่สุดอันหนึ่งสำหรับครูที่จะใช้ประกอบการวิเคราะห์หาทางนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น Keefe (1981) ยังได้เขียนถึงเรื่องรูปแบบการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการเรียนรู้นั้นเป็นมากกว่านวัตกรรม คือ เป็นเครื่องมือพื้นฐานแบบใหม่ในการทำงาน เป็นแนวทางใหม่ในการเรียนการสอนเป็นการมองภาพของผู้เรียนที่ใหญ่กว่าและลึกซึ้งกว่าที่เคยรู้มาก่อนเป็นกรอบการทำงานพื้นฐานที่ขึ้นอยู่กับทฤษฎีและการฝึกหัดของการสอนที่สามารถสร้างขึ้นได้ ทำให้การสอนแบบใช้วิธีเดียวกับผู้เรียนทุกคนล้าสมัยไป การศึกษาแบบอิสระหรือการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องนำมาคิดใหม่ในแง่คิดของรูปแบบการเรียนรู้ไม่มีอะไรที่ด้อยไปกว่าการปฏิบัติการวางแผนการสอนบนพื้นฐานของการวิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียนแต่ละคนนอกจากนี้แล้วยังมีผู้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ไว้อีกหลายคน อย่างเช่น Dunn and others (1981 : 12) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ว่าเป็นผลรวมของความคิดของผู้เรียนเองเกี่ยวกับทิศทางที่ผู้เรียนต้องการเรียน Dunn ยังได้กล่าวถึงผู้เรียนว่าอาจแตกต่างกันในแต่ละระดับ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านอารมณ์ ด้านความลำเอียงของสังคม ในการที่จะเรียนโดยลำพัง เป็นคู่ เป็นกลุ่มหรือรูปแบบการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น ตลอดจนด้านกายภาพ เช่น ชอบเรียนในเวลากลางวันหรือกลางคืน การที่เราไม่รู้เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจพิสูจน์ให้เห็นว่าเป็นความเชื่อมโยงความผิดพลาดระหว่างการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพกับสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ ความหมายต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนรู้ ดังกล่าวในข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักการศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Style) ทั้งนี้เพราะนักการศึกษาแต่ละคนได้ให้ความสำคัญและศึกษาตัวแปรต่าง ๆ กัน แต่อย่างไรก็ตามก็อยู่ในขอบเขตของการอธิบายเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อมทางการเรียน โดยนักการศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า คำนิยามหรือความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ไม่ควรต้องถูกกำหนดแน่นอนตายตัว ทั้งนี้เพราะทั้งนักวิจัยและผู้ปฏิบัติต้องการที่จะทดลองอย่างกว้างขวาง ก่อนที่จะให้คำนิยาม ความหมายของแบบการเรียนรู้ ที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปได้ Dunn (1981 : 373 , อ้างถึงใน นิภาวรรณ รัตนวราวัลย์ 2532 : 18) จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว สามารถประมวลความหมายต่าง ๆ เหล่านี้เข้าด้วยกันและให้ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง “พฤติกรรมการเรียนรู้ หรือรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลที่มีการมีปฏิสัมพันธ์และการตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางการเรียนรู้ที่ผู้เรียนยึดถือเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้

ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ ๆ” นั่นเองนอกจากนี้ในส่วนของคุณลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ทัศนะและความคิดเห็นที่แตกต่างกันไว้ ดังต่อไปนี้

Davidman (อ้างถึงใน อาภาภรณ์ ศิริอาคเนย์ 2532: 12) ได้กล่าวถึง ลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ของบุคคลเป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวของบุคคลอย่างคงทนไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ๆ และถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจะต้องอาศัยระยะเวลาที่ยาวนาน

Kolb (อ้างถึงใน Rita Dunn และคณะ 1981: 373) ได้กล่าวถึง ลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ว่ารูปแบบการเรียนรู้เป็นมรดกที่ได้รับมาของแต่ละบุคคล

Dunn and others (1981: 373) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ว่าจะไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะของตัวผู้เรียนและบิดามารดาพร้อมทั้งยืนยันว่ารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถที่จะพัฒนาให้ดีขึ้นได้แต่ต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร

Copenhaver (1979, อ้างถึงใน อาภาภรณ์ ศิริอาคเนย์ 2532: 12) ได้ศึกษาและสรุปลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ว่ารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนจะมีลักษณะมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง ไม่ว่านักเรียนจะเรียนวิชาอะไรก็ตามจะมีรูปแบบการเรียนรู้เช่นนั้นเสมอ

Gregorce and other (อ้างถึงใน อาภาภรณ์ ศิริอาคเนย์ 2532: 12) ได้อธิบายถึงสาระสำคัญของลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ว่าบุคลิกลักษณะของผู้เรียนจะเป็นตัวสนับสนุนรูปแบบการเรียนรู้ น้อยมาก จากลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้กล่าวมาในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดอยู่ในตัวของแต่ละบุคคลเปลี่ยนแปลงได้ยากและไม่มีความสัมพันธ์กับบุคลิกลักษณะของผู้เรียนและบิดามารดา รูปแบบการเรียนรู้สามารถพัฒนาได้แต่ต้องใช้ระยะเวลาที่นานพอสมควร นอกจากนั้นยังมีนักการศึกษาบางท่านที่มีความคิดเห็นแตกต่างออกไปว่า ลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้เป็นมรดกของแต่ละบุคคล

1.4 ความสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้

นักจิตวิทยาทางการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ในการที่ครูผู้สอนจะศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้หลายประการ ดังต่อไปนี้

อัจฉรา ธรรมภรณ์ (2531: 33-36) ได้ศึกษาถึงความสำคัญของการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนมีแบบการเรียนรู้ที่ทุกคนชอบแตกต่างกัน ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่ครูต้องสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญที่ผู้สอนใช้ตัดสินใจในการวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะพิเศษเฉพาะของผู้เรียน ซึ่งส่งผลดีทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางที่ดีต่อการเรียนและเนื้อหาวิชา รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาวินัยบางอย่างในชั้นเรียนได้

อาภาภรณ์ ศิริอาคเนย์ (2533 : 14 - 15) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ว่าถ้าครูผู้สอนวิเคราะห์หรือศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนจะทำให้ผู้สอนตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและทราบถึงรูปแบบการเรียนรู้ที่ผู้เรียนชอบและสะดวกในการเรียนรู้ ทำให้เกิดผลการเรียนรู้ที่ดี ได้รู้ถึงแรงจูงใจในการเรียนและการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของผู้เรียน เพื่อใช้ในการตัดสินใจวางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนที่สอดคล้องกับลักษณะรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน จะส่งผลให้ครูทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถสร้าง

ความสามัคคีในหมู่ผู้เรียน ลดพฤติกรรมด้านอาชญากรรมและแก้ปัญหาวินัยบางอย่างในชั้น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้นและเป็นการป้องกันปัญหาการออกจากโรงเรียนกลางคันของผู้เรียน

Dun and other (1981, อ้างถึงใน กองวิจัยทางการศึกษา 2543 : 3) กล่าวว่างานวิจัยหลายเรื่องที่ออกแบบวิจัยมาอย่างดีพบว่า นักศึกษาสามารถบอกแนวทางที่เขาจะเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพผลที่ดีที่สุดได้

Gregorce (1979, อ้างถึงใน อภากาศ ศิริอาคเนย์ 2533 : 13) ได้ชี้ความสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้อย่างเป็นตัวบ่งชี้ว่าบุคคลเรียนรู้อย่างไร ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมอย่างไรและยังเป็นตัวชี้แนะว่าสมองของบุคคลทำงานอย่างไร

Keefe (1984 : 61) ได้ชี้ประโยชน์ของการวิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเป็นนวัตกรรมทางการเรียนการสอนแบบหนึ่งที่เป็นเครื่องมือชนิดใหม่ในการปฏิบัติงาน เป็นแนวทางใหม่ในการพิจารณาถึงกระบวนการเรียนการสอนและแนวคิดของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้ง นอกจากนั้นยังเป็นพื้นฐานในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน เพื่อทำการวิเคราะห์ลักษณะของผู้เรียนแต่ละคนด้วย นอกจากนี้ยังอธิบายเพิ่มว่ารูปแบบการเรียนรู้จะสามารถบอกได้ว่านักเรียนผู้นั้นจะเรียนอะไรได้ดีที่สุดด้วยวิธีการใดและสะท้อนให้เห็นการพัฒนาของบุคลิกภาพ การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

จากข้อความที่กล่าวมาในข้างต้น สามารถสรุปความสำคัญและประโยชน์ของรูปแบบการเรียนรู้ได้ว่าในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน การที่ผู้สอนได้ศึกษาและสำรวจรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนจะทำให้ทราบว่ารูปแบบการเรียนรู้ใดที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุดเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนและการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมซึ่งถ้าผู้เรียนพอใจและตั้งใจในการเรียนแล้วก็จะเป็นการลดปัญหาและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสมทำให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ง่ายและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนเพิ่มความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับครูผู้สอนส่งผลให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถสร้างองค์ความรู้ร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข

1.5 องค์ประกอบที่มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาการศึกษาได้ศึกษาและอธิบายเรื่ององค์ประกอบที่มีผลทำให้รูปแบบการเรียนรู้ของบุคคลแตกต่างกันไปมีดังนี้

Canfield and Lafferty (1970: 374, อ้างถึงใน อภากาศ ศิริอาคเนย์ 2533: 16) ให้ทัศนะว่ารูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่าง ๆ 6 ประการ คือ

1. การเรียนรู้ทางวิชาการ (Academic Conditions)
2. สภาพโครงสร้างทางการศึกษาหรือหน่วยงานที่ให้การศึกษา (Structural Conditions)
3. เงื่อนไขของความสำเร็จ (Achievement Conditional)
4. เนื้อหาของการจัดระบบการเรียนการสอน (Content)
5. วิธีการเรียนรู้ที่นิยมชมชอบ (Mode of Preferred Learning)
6. ระดับการกระทำที่คาดหวัง (Expectation of Performance Level)

Dunn and Kenneth Dunn (1983:158) ได้อธิบายว่า ลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นแบบใดนั้นมีผลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาพแวดล้อม (Environmental Condition) เช่น เสียง แสง อุณหภูมิ การจัดที่นั่ง

ในห้องเรียน

2. สภาพทางอารมณ์ (Emotional Condition) เช่น แรงจูงใจ ความมุ่งมั่นในการทำงานหรือ ความรับผิดชอบ

3. สภาพทางสังคม (Sociological Condition) เช่น การชอบทำงานเป็นรายบุคคลลงนาคู่ เป็นกลุ่มและการตอบสนองในเรื่องการใช้อำนาจ

4. สภาพร่างกาย (Physical Condition) เช่น สมรรถภาพทางร่างกาย ความต้องการ อาหาร การพักผ่อน การเคลื่อนไหว การใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

5. สภาพทางด้านจิตใจ (Psychological Condition) เช่น ลักษณะของโลกทัศน์ การใช้งานของสมอง ลักษณะการตอบสนอง บุคลิกลักษณะ

Kemp (1985: 50 – 53) ได้เสนอผลงานการวิจัยซึ่งสรุปได้ว่า การที่บุคคลจะมีรูปแบบการเรียนรู้แบบใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังนี้

1. หน้าที่ของสมองส่วนที่เรียกว่า เฮมิสเฟียร์ (Human Brain Hemisphere Functions) ซึ่งแต่ละคนจะมีลักษณะจำเพาะของสมองแตกต่างกันออกไป

2. เงื่อนไขของการเรียนรู้ โดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนมีผลต่อความสามารถ ของบุคคลในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก และคนแต่ละคนจะตอบสนองต่อเงื่อนไขของ การเรียนรู้ที่ไม่เหมือนกัน นอกจากนี้เงื่อนไขการเรียนรู้จะมีผลต่อความสำเร็จของแต่ละคนในการเรียนรู้ด้วย

3. แบบการคิดทางการเรียนรู้ (Cognitive Learning Style) ก็จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การเรียนรู้ของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน

Hill (1971: 375) ได้อธิบายว่ารูปแบบการเรียนรู้เป็นผลสะท้อนมาจากลักษณะและความนึกคิดที่จะลงมือปฏิบัติรวมทั้งอิทธิพลทางวัฒนธรรม ซึ่งมีผลต่อการรับจนถึงการแสดงออก

อาภาภรณ์ ศิริอาคเนย์ (2533: 17) ได้สรุปองค์ประกอบที่ส่งผลให้บุคคลแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกัน ได้แก่ความสามารถในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. องค์ประกอบทางด้านชีวภาพของผู้เรียน คือ ภาวะทางร่างกาย อารมณ์ หน้าที่ของสมองเฮมิสเฟียร์ โครงสร้างทางบุคลิกภาพ ทักษะในการพูด แบบของการหยั่งรู้และการรวบรวมข้อมูล

2. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรมและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

3. สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ผู้เรียนได้รับและสะสมมา เช่น สถาบันทางการศึกษา การจัดแบบการเรียนการสอน เงื่อนไขการเรียนรู้ ระดับการคาดหวังเกี่ยวกับงาน และความสำเร็จของผู้เรียน วิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนนิยมชมชอบและแบบการคิดของ ผู้เรียน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ จะมีความสัมพันธ์กันและผสมผสานกันทำให้บุคคลมีลักษณะหรือรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าองค์ประกอบที่ส่งผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ของบุคคลและทำให้บุคคลแต่ละบุคคลมีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกันได้แก่ องค์ประกอบที่เป็นสภาพภายนอก ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อม สภาพทางสังคม วัฒนธรรม สภาพร่างกายและระบบการจัดการเรียนการสอน และองค์ประกอบที่เป็นสภาพภายในซึ่งได้แก่ สภาพทางอารมณ์ สภาพด้านจิตใจ เงื่อนไขของความสำเร็จ ระดับความคาดหวัง รูปแบบการเรียนรู้และวิธีคิดของผู้เรียนซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์และผสมผสานกันทำให้บุคคลมีลักษณะหรือรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

2. ความหมายของความคิดเห็น

ความคิดเห็นมีความหมายแตกต่างกัน ตามค่านิยมของแต่ละบุคคลดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (2519) ระบุไว้ว่า ทักษะคิดจะปรากฏอยู่ในความคิดเห็นเป็นเรื่องกาดัดสินใจ เฉพาะประเด็นหนึ่ง การเรียงลำดับจากคุณธรรมไปทัศนคติไปถึงความคิดเห็นเป็นการก้าวจากเรื่องทั่วไปไปยังเรื่องเฉพาะ จากสภาพจิตหรือความโน้มน้าเอียงที่เริ่มกว้างๆและแคบเข้าจนในที่สุดแสดงออกมาเป็นความคิดเห็นเฉพาะเรื่องความคิดเห็นอื่นกับสถานการณ์ บุคคลอาจมีความคิดเห็นขัดแย้งกับความยึดมั่นใจของตนเอง เนื่องจากความกดดันในสถานการณ์เฉพาะหน้า และความคิดเห็นมักมีผลซับซ้อนของทัศนคติหลายเรื่อง

บุญมี (2531) สรุปว่า ความคิดเห็น หมายถึง ท่าทีความรู้สึกที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งใด สิ่งหนึ่ง อันเป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ ซึ่งมีทั้งในลักษณะส่งเสริม คือสนใจ พอใจนิยมชมชอบ สนับสนุน และปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ และลักษณะต่อต้านคือ ขัดแย้ง เบื่อหน่ายไม่สนใจ ไม่ร่วมมือ หรือไม่ปฏิบัติ

หทัยรัตน์ (2530) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง แนวคิดต่างๆซึ่งแสดงออกมาตามธรรมชาติของบุคคลที่มีต่อวัตถุ สิ่งของ ตลอดจนบุคคลและสถานการณ์ ซึ่งมีความคิดเห็นเกิดจากพื้นฐานข้อเท็จจริงและประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ

สุกัญญา และสาราญ (2539) สรุปว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกซึ่งวิจาร์ณญาณที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะเป็นการแสดงออกด้านความเชื่อ และความรู้สึกของแต่ละบุคคล โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม

3 . ทฤษฎีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาประสงค์ ความพึงพอใจโดยทั่วไปตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Satisfaction และยังมีผู้ให้ความหมายคำว่า “ความพึงพอใจ” พอสรุปได้ดังนี้

คณิต ดวงหส์ดี (2537) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นความรู้สึกชอบ หรือพอใจของบุคคลที่มีต่อการทำงานและองค์ประกอบหรือสิ่งจูงใจอื่นๆ ถ้างานที่ทำงานและองค์ประกอบเหล่านั้นตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจในงานขึ้น จะอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ รวมทั้งสติปัญญาให้แก่งานของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

Gillmer (1965-254-255 อ้างถึงใน เพ็ญแข ช่อมณี .2544,หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่าผลของเจตคติต่างๆของบุคคลที่มีต่อองค์กร องค์กรประกอบของแรงงานและมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งความพึงพอใจนั้นได้แก่ ความรู้สึกมีความสำเร็จในผลงาน ความรู้สึกว่าได้รับการยกย่องนับถือ และความรู้สึกว่ามีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

ธงชัย สันติวงษ์ (2543, หน้า 359) ได้กล่าวว่า ถ้าบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ มองเห็นช่องทางหรือโอกาสที่ตนจะสามารถตอบสนองแรงจูงใจที่ตนมีอยู่แล้วก็จะทำให้ความพึง พอใจของเขาดีขึ้น หรืออยู่ในระดับสูง หากฝ่ายบริหารจัดให้คนงานได้มีโอกาสสนองแรงจูงใจของ ตนเองแล้ว ความพึงพอใจของคนงานจะสูงและผลงานก็จะดีตามไปด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545, หน้า 143) ให้ความหมายของความพึงพอใจในการทำงานว่าเป็นความรู้สึกส่วนรวมของบุคคลต่อการทำงานในทางบวก เป็นความสุขของบุคคลที่ เกิดขึ้นจากการ

ปฏิบัติงาน และได้รับผลตอบแทนคือ ผลที่เป็นความพึงพอใจที่ทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการทำงาน รวมทั้งการส่งผลต่อความสำเร็จและเป็นไปตามเป้าหมายของ องค์กร

ในการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจนั้น โดยทั่วไปนิยมศึกษากันในสองมิติ คือ มิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานและมิติความพึงพอใจในการรับบริการในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบผู้รับบริการ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้ Oskamps (1984, อ้างถึงใน ประภาภรณ์ สุรปภา 2544, หน้า 11) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจมีความหมายอยู่ 3 ความหมาย

1. ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพการณ์ที่ผลการปฏิบัติงานจริงได้เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวัง
2. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ
3. ความพึงพอใจ หมายถึง งานที่ได้ตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า “ความพึงพอใจ” หมายถึง ความรู้สึกที่เป็นการยอมรับความรู้สึกชอบ ความรู้สึกที่ยินดีกับการปฏิบัติงาน ทั้งการให้บริการและรับบริการในทุกสถานการณ์ทุกสถานที่

3.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

Bernard (1968 อ้างถึงใน อานวย บุญศรี, 2531) ได้กล่าวถึง สิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องกระตุ้นบุคคลให้เกิดความพึงพอใจในงานไว้ 8 ประการ คือ

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ ได้แก่ เงิน สิ่งของ หรือสภาวะทางกายที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นกาตอบแทนชดเชย หรือเป็นรางวัลที่เขาได้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานนั้นมาเป็นอย่างใด
2. สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสของบุคคลที่มีใช้วัตถุ เป็นสิ่งจูงใจสำคัญที่ช่วยส่งเสริมความร่วมมือในการทำงานมากกว่ารางวัลที่เป็นวัตถุ เพราะสิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสนี้บุคคลากรจะได้รับแตกต่างกัน เช่น เกียรติภูมิ การใช้สิทธิพิเศษ เป็นต้น

3. สภาพทางกายที่พึงปรารถนา หมายถึง สิ่งแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ได้แก่ สถานที่ทางาน เครื่องมือการทำงาน สิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งอันก่อให้เกิดความสุขทางกายในการทำงาน

4. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ หมายถึง สมรรถภาพของหน่วยงานที่สนองความต้องการของบุคคลด้านภาคภูมิใจที่ได้แสดงฝีมือ การได้มีโอกาสช่วยเหลือครอบครัวตนเองและผู้อื่น ทั้งได้แสดงความภาคภูมิใจต่อหน่วยงาน

5. ความตั้งใจในสังคม หมายถึง ความสัมพันธ์ฉันท์มิตร ถ้าความสัมพันธ์เป็นไปด้วยดีจะทำให้เกิดความผูกพันและความพอใจที่ร่วมงานกับหน่วย

6. การปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิธีการและทัศนคติของบุคคล หมายถึง การปรับปรุงตำแหน่งวิธีทางานให้สอดคล้องกับความสามารถของบุคคลากร

7. โอกาสที่ร่วมมือในการทำงาน หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลากรรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในงานเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งของหน่วยงาน มีความรู้สึกเท่าเทียมกันในหมู่ผู้ร่วมงานและมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน

8. สภาพของการอยู่ร่วมกัน หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลในด้านสังคมหรือความมั่นคงในการทำงาน

Herzberg (1959, อ้างถึงใน เพ็ญแข ช่อมณี 2544, หน้า 19) ได้ศึกษาทดลองเกี่ยวกับการจูงใจในการทำงานโดยการสัมภาษณ์วิศวกรในเมืองพิทส์เบิร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษา สรุปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้วิศวกรและนักบัญชีเกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในทางนั้นมีสององค์ประกอบคือ

1. องค์ประกอบกระตุ้น (Motivation Factors) หรือปัจจัยจูงใจมีลักษณะสัมพันธ์กับเรื่องของงานโดยตรงเป็นสิ่งที่จูงใจบุคคลให้มีความตั้งใจในการทำงาน ปัจจัยนี้ได้แก่

1.1 ความสำเร็จของงาน หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานได้เสร็จสิ้นและ ประสบผลสำเร็จ

1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การที่บุคคลได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากกลุ่มเพื่อนผู้บังคับบัญชา หรือจากกลุ่มบุคคลอื่น

1.3 ลักษณะของงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีของบุคคลที่มีต่อลักษณะ ของงาน

1.4 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการที่ได้รับการมอบหมายให้รับผิดชอบงานใหม่ๆ และมีอำนาจรับผิดชอบอย่างเต็มที่

1.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในสถานะหรือตำแหน่งของบุคลากรในองค์กร

2. องค์ประกอบค่าจูน (Hygiene Factors) หรือปัจจัยค่าจูนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานหรือส่วนประกอบของงาน ทาหน้าที่ป้องกันไม่ให้คนเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน กล่าวคือ หากขาดปัจจัยเหล่านี้จะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำงานแต่แม้ว่าจะมีปัจจัยเหล่านี้อยู่ก็ไม่อาจยืนยันได้ว่าเป็นสิ่งจูงใจของผู้ปฏิบัติงาน ปัจจัยนี้ได้แก่

2.1 เงินเดือน หมายถึง ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในเงินเดือนหรืออัตราการเพิ่มเงินเดือน โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคตนอกจากจะหมายถึง การที่บุคคลได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายตำแหน่งภายในองค์กรแล้ว ยังหมายถึงสถานการณ์ที่บุคคลสามารถได้รับความก้าวหน้าในทักษะหรือวิชาชีพของเขา ดังนั้นจึงหมายถึงการที่บุคคลได้รับสิ่งใหม่ๆ ในการเพิ่มพูนทักษะที่จะช่วยเอื้อต่อวิชาชีพของเขา

2.2 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง การติดต่อไม่ว่าจะเป็นกิริยาหรือวาจาที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

2.3 สถานะของอาชีพ หมายถึง ลักษณะของงานหรือสถานะที่เป็นองค์ประกอบทำให้บุคคลเกิดความ รู้สึกต่องาน เช่น การมีรถประจำตำแหน่ง เป็นต้น

2.4 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชามีความหมาย การติดต่อพบปะกัน โดยกิริยาหรือวาจาแต่มีได้รวมถึงการยอมรับนับถือ

2.5 นโยบายและการบริหารงานองค์กร หมายถึง การจัดการและการบริหารงานขององค์กร ความสัมพันธ์ กับเพื่อนร่วมงาน

2.6 สถานภาพการทำงาน ได้แก่ สถานภาพทางกายภาพที่เอื้อต่อความเป็นสุขในการทำงาน

2.7 ความเป็นส่วนตัว หมายถึง สถานการณ์ซึ่งลักษณะบางประการของงานส่งผลต่อชีวิตส่วนตัวในลักษณะของผลงานนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีความรู้สึกอย่างไร อย่างหนึ่งต่องานของเขา

2.8 ความมั่นคงในงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีความมั่นคงของงานความมั่นคงในองค์กร

2.9 วิธีการปกครองบังคับบัญชา หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงานหรือความยุติธรรมในการบริหารงาน

สรุปได้ว่า ปัจจัยจูงใจเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ส่วนปัจจัยค้ำจุนจะเป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้คุณคนเกิดความเบื่อหน่ายหรือรู้สึกไม่พอใจในการทำงานซึ่งทฤษฎีสององค์ประกอบของ Herzberg นี้เชื่อว่าการสนองความต้องการของมนุษย์แบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 หรือปัจจัยจูงใจที่สร้างความพึงพอใจ เป็นความต้องการขั้นสูงประกอบด้วยลักษณะงาน ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ การได้รับการยกย่องและสถานภาพ ส่วนองค์ประกอบ ที่ 2 หรือปัจจัยค้ำจุน หรือองค์ประกอบที่สร้างความไม่พึงพอใจ เป็นความต้องการขั้นต่ำ ประกอบด้วยสภาพการทำงาน การบังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล นโยบายและการบริหารงาน ความมั่นคงในงานและเงินเดือน ไม่เป็นการสร้างเสริมบุคคลให้ปฏิบัติดีขึ้นแต่ต้องดำรงรักษาไว้เพื่อความพึงพอใจในขั้นสูงต่อไป

4. ความหมายของความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่จดจ่อตั้งใจมุ่งมั่นต่อหน้าที่การงานศึกษาการเป็นอยู่ของตนเอง และผู้อยู่ในความดูแลตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายในเวลาที่กำหนด ยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

4.1 ตัวบ่งชี้คุณลักษณะความรับผิดชอบ

1. มีความพยายามปฏิบัติภารกิจหน้าที่การงาน การศึกษา หรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย อย่างเต็มความสามารถ โดย

- 1.1 ไม่หลีกเลี่ยงงาน
- 1.2 ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
- 1.3 ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้จนสำเร็จ

2. ตรงต่อเวลา

- 2.1 ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด
- 2.2 ไม่มาเรียนสาย
- 2.3 ส่งงานตามกำหนด
- 2.4 ไม่ผิดเวลานัดหมาย

3. ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ตนเอง

- 3.1 ช่วยงานครอบครัว
- 3.2 ช่วยกิจกรรมของโรงเรียน,มหาวิทยาลัย
- 3.3 ช่วยกิจกรรมของชุมชน
- 3.4 ดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง
- 3.5 ปฏิบัติตามกฎของชุมชน
- 3.6 ไม่ทำกิจกรรมอื่นในขณะที่อาจารย์สอน
- 3.7 เตรียมอุปกรณ์พร้อมที่จะเรียน

4. ทำงานโดยคำนึงถึงคุณภาพของงาน

- 4.1 มีขั้นตอนในการทำงาน
- 4.2 ปฏิบัติงานตามขั้นตอน
- 4.3 บอกจุดเด่น จุดด้อย ของงานที่ทำ
- 4.4 เสนอแนะแนวทางแก้ไข ปรับปรุงงานให้ดีขึ้น
- 4.5 ดูแลรักษาสาธารณสมบัติ
- 4.6 ไม่ขีดเขียนหรือทำลายทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยและชุมชน
- 4.7 ตักเตือนหรือห้ามผู้อื่นไม่ให้ทำลายสาธารณสมบัติ
- 4.8 ร่วมกิจกรรมดูแลรักษาสาธารณสมบัติ
- 4.9 ยอมรับการกระทำของตนเองและปรับปรุงแก้ไข
- 4.10 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 4.11 รับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงาน

4.2 วิธีการพัฒนาความรับผิดชอบ

1. เป็นแบบอย่างที่ดี
2. พัฒนาในชั้นเรียน เช่น ใช้บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง เป็นต้น
3. สร้างเจตคติที่ดีต่อความรับผิดชอบ
4. กำหนดงานให้ทำ
5. มีส่วนร่วมในการกำหนดกฎกติกาและระเบียบต่างๆ
6. สร้างแรงจูงใจ และเสริมแรงให้เกิดความรับผิดชอบ

4.3 วิธีการประเมินความรับผิดชอบ

1. ประเมินจากงานที่ทำ
2. สังเกตจากพฤติกรรม
3. ประเมินโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การประเมินตนเอง ประเมินโดยครูผู้สอน และประเมินโดยเพื่อนนักเรียน
4. ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันสร้างเกณฑ์การประเมิน

5 . ทฤษฎีลำดับความต้องการ

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ(Maslow's Hierarchical Theory of Motivation)
 Maslow กล่าวว่าความปรารถนาของมนุษย์นั้นติดตัวมาแต่กำเนิดและความปรารถนาเหล่านี้จะเรียงลำดับขั้นของความปรารถนา ตั้งแต่ขั้นแรกไปสู่ความปรารถนาขั้นสูงขึ้นไปเป็นลำดับ
 ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ (The Need –Hierarchy Conception of Human Motivation)
 Maslow เรียงลำดับความต้องการของมนุษย์จากขั้นต้นไปสู่ความต้องการขั้นต่อไปได้เป็นลำดับดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs)
  2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs)
  3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and love needs)
  4. ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Esteem needs)
  5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-actualization needs)
- ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ มีการเรียงลำดับขั้นความต้องการที่อยู่ในขั้นต่ำสุด

6. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหาสุขภาพจิตได้มากที่สุดวัยหนึ่ง ซึ่งแสดงออกเป็นปัญหาพฤติกรรมได้หลายประการ เช่น คือ ไม่เชื่อฟัง ละเมิดกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ มีเพื่อนชายและมีเพศสัมพันธ์ ใช้ยาเสพติด อยากรอง ชอบเสี่ยงทำผิดกฎหมายปัญหาพฤติกรรมบางอย่างเกิดขึ้นมานานจนทำให้การแก้ไขเป็นไปได้ยาก การป้องกันปัญหาจึงมีความจำเป็น และสำคัญมากกว่าการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว การป้องกันดังกล่าว ควรเริ่มต้นด้วยการส่งเสริมสุขภาพจิตตั้งแต่ในวัยเด็ก เด็กที่มีพัฒนาการของบุคลิกภาพที่ดีจะมีภูมิคุ้มกันโรคทางจิตเวชและช่วยป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในวัยรุ่นได้อย่างมาก พ่อแม่ครูอาจารย์และผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับเด็กจึงควรให้ความสำคัญกับการ ส่งเสริมสุขภาพจิตตั้งแต่เด็กจนถึงวัยรุ่นเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้สังคมและสิ่งแวดล้อมก็ควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและวัยรุ่นเช่นเดียวกันซึ่งพฤติกรรมวัยรุ่นส่วนใหญ่มักแสดงออกในรูปแบบที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

6.1 ปัญหาอารมณ์และพฤติกรรม

สาเหตุอาจเกิดจากการร้องไห้เพื่อต้องการเรียกร้องความสนใจจากพ่อแม่หรือเพื่อน หรือ เพื่อทดสอบว่าพ่อแม่หรือเพื่อนรักเราจริงไหม รักเท่าคนอื่นไหม หรือเรียนรู้มาตั้งแต่เด็กว่าใครขัดใจก็จะร้องไห้จนติดเป็นนิสัย วิธีการช่วยเหลือ กรณีติดเป็นนิสัยจะต้องใช้เวลาในการรักษา

6.2 วัยรุ่นกับความเหงา

เป็นเรื่องธรรมดาที่ในแต่ละช่วงเวลาที่เราอยู่คนเดียวในบางขณะบางบรรยากาศหรือสถานการณ์ เราจะเกิดความรู้สึกเหงาขึ้นมา เช่น บางครั้ง ที่เราฟังเพลงเศร้า ๆ หรือถูก ปลโยยให้อยู่ตามลำพังนาน ๆ โดยมีได้ติดต่อกับใคร ในช่วงที่เราห่างไกลเพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง หรือคนใกล้ชิด

6.3 วัยรุ่นชอบโกหก

วัยรุ่นโกหกเก่ง โกหกบ่อย หรือไม่พูดความจริงหรือพูดกามวม จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง มักมี สาเหตุ หลักๆ คือ จงใจที่จะไม่พูดความจริงปิดบังอำพรางความเป็นส่วนตัว ของเขา ไม่ต้องการให้ใครรู้ ไม่กล้าพูดความจริง เพราะกลัวจะถูกตำหนิ หรือถูกว่ากล่าว

6.4 วัยรุ่นชอบขโมยของ

การลักขโมยของวัยรุ่นมักมีสาเหตุสำคัญ ๆ ดังนี้ เพราะขาดการอบรม บ่มนิสัยหรือจริยธรรม ขาดแคลนในสิ่งที่ต้องการปรารถนา และเพราะต้องการแก้แค้นพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู-อาจารย์ หรือองค์กร ที่ตนสังกัด เพราะมีปัญหาทางจิตใจ

6.5 วัยรุ่นที่มีนิสัยเกียจคร้าน

หากวัยรุ่นเกียจคร้าน สบาย ๆ ไม่อยากทำอะไร / นอนทั้งวัน ก่อนอื่นใด พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ จะต้องไม่ด่วนตักใจหรือตำหนิตำหนิติเตียนให้เขารู้สึกเจ็บช้ำน้ำใจ จึงเข้าใจว่านั่นเป็นความประหลาด ที่อาจเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวชั่วคราวช่วยยาม เท่านั้น

6.6 วัยรุ่นที่ใช้เงินเปลือง

ปัญหาการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยของวัยรุ่น เช่น ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เกินตัว ชอบซื้อ ของที่ไม่จำเป็น แรก ๆ ที่ซื้อมาก็อาจจะเห่อ พอนานเข้าก็เบื่อแล้ว เลิกสนใจไปเลย หรือไม่ก็ซื้อ เพราะอยากมีเหมือน เพื่อน ๆ ถ้าเป็นเช่นนี้ควรฝึกให้เด็กๆ รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

6.7 วัยรุ่นชอบคิดมาก

ปัญหาหนึ่งที่มักพบได้บ่อยในหมู่วัยรุ่น ก็คือเรื่องของการเป็นคนชอบคิดมาก คือจะชอบวิตกกังวลกับเรื่องที่ผ่านมาแล้วในอดีต และบางคนจะเป็นห่วงถึงเรื่อง ในอนาคตที่ยังไม่ถึง

เป็นความคิดที่ทำให้เกิดความไม่สบายใจ เป็นทุกข์ แต่ก็ไม่สามารถหยุดคิดได้ เมื่อวัยรุ่นน้อยใจ พ่อแม่อาจไม่รู้ว่สิ่งที่ทำให้ลูกวัยรุ่นรู้สึกเจ็บปวดและน้อยอกน้อยใจคือ การกระทำที่ทำให้ เขารู้สึกว่าพ่อแม่ลำเอียงรักลูกไม่เท่ากัน ทั้ง ๆ ที่พ่อแม่อาจไม่ได้ตั้งใจ หรือคิดไปไม่ถึงเสียด้วย เช่น ชอบพูดเอาลูก คนหนึ่งไปเปรียบเทียบกับว่าด้อยกว่าลูกอีกคนหนึ่ง เป็นต้น

6.8 วัยรุ่นอารมณ์รุนแรง

โดยทั่วไป วัยรุ่นมีอารมณ์รุนแรงเป็นธรรมชาติ ตั้งแต่รุนแรงเพียงเล็กน้อย เช่น หงุดหงิด ต่ำหนิคนอื่น คิดเร็วทำเร็ว จนถึงอารมณ์รุนแรงมาก ๆ เช่น ก้าวร้าว ตีต่ิง ด่าทอ ขวนทะเลาะต่าง ๆ และที่ออกจะรุนแรงมากเป็นพิเศษก็คือ ยกพวกตีกัน ก่อความไม่สงบในชุมชนและสังคม วัยรุ่นกับเกมกด (วิดีโอเกม) วัยรุ่นสมัยนี้ มักมีปัญหาเกี่ยวกับการติดเล่นเกมต่างๆ จนมากเกินไป ถึงขั้นที่ว่าอาจเล่นจน ติดนานจนไม่มีเวลาไปหาสิ่งที่เป็นประโยชน์มากกว่า อาทิเช่น ทบทวนบทเรียน, ทำการบ้าน, อ่าน หนังสือ เป็นต้น ดังนั้นวิธีทางแก้ไขที่ดีที่สุดคือ ผู้ปกครองควรจจะคอยสอดส่องดูแล อบรมสั่งสอน ลูกไม่ให้ใช้เวลากับการเล่นเกมมากเกินไป แต่สิ่งที่สำคัญคือ พ่อแม่ไม่ควรใช้กล่าวว่กล่าวตักเตือน ที่รุนแรงเพราะจะยิ่งเป็นการกระตุ้น ให้ลูกไม่เชื่อฟัง และยังเล่นเกมมากขึ้นไปอีก

7. เทคนิคการเสริมแรง

7.1 ประเภทของการเสริมแรง

1. การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) หมายถึง สิ่งของ คาพูด หรือสภาพการณ์ที่จะช่วยให้พฤติกรรมเกิดขึ้นอีกหรือสิ่งทำให้เพิ่มความน่าจะเป็นไปได้ของการเกิดพฤติกรรม
2. การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสภาพการณ์หรือเปลี่ยนแปลงบางอย่างก็อาจจะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมได้ การเสริมแรงทางลบเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใน 2 ลักษณะคือ

2.1 พฤติกรรมหลีกเลี่ยง (Escape Behavior)

2.2 พฤติกรรมหลีกเลี่ยง (Avoidance Behc.)

7.2 หลักการและแนวคิดที่สำคัญของการเสริมแรง

1. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการเสริมแรง การเสริมแรงทางบวกจะดีกว่าทางลบ
2. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง
3. การเสริมแรงมีหลายวิธี อาจใช้วัตถุสิ่งของ หรือถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกก็ได้ ที่สามารถสร้างบรรยากาศกระตุ้นให้ความพึงพอใจให้เกิดความสำเร็จหรือเครื่องบอกผลการกระทำว่าถูกผิด และอาจเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเสริมแรงต่อไป
4. การเสริมแรงควรจะต้องให้สม่ำเสมอ นอกจากนั้นหลักการเสริมแรงยังทำให้สามารถปรับพฤติกรรมได้
5. ควรจะให้การเสริมแรงทันที ที่มีการตอบสนองได้อย่างถูกต้อง ซึ่งควรจะเกิดขึ้นภายในประมาณ 10 วินาที ถ้าหากมีการตอบสนองที่ต้องการซ้ำหลายครั้งๆ ก็ควรเลือกให้มีการเสริมแรงเป็นบางครั้ง แทนที่จะเสริมแรงทุกครั้งไป
6. ควรจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามลำดับจากง่ายไปยาก และเป็นตอนสั้นๆ ที่สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษาในรายวิชา จุลชีววิทยาทางอาหาร พบว่าสาเหตุหลักที่นักศึกษาไม่ตั้งใจเรียนเนื่องจากตื่นสายเพราะนอนดึกจากการเล่นเกมส์ รองลงมาคือนักศึกษามาทานอาหารเช้าที่มหาวิทยาลัย จากครอบครัว และนักศึกษาห่วงกังวลเรื่องความรัก และจากผลดังกล่าวได้แก้ไขโดยการกล่าวตักเตือน

การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการเรื่องไม่ส่งงาน/การบ้าน ผลจากการวิจัยพบว่าสาเหตุของการไม่ส่งงาน/การบ้าน ลำดับที่ 1 คือการให้การบ้านมากเกินไปและแบบฝึกหัดยากทำไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 65.85

ศึกษาการสร้างแรงจูงใจเพื่อแก้ปัญหาการเรียนวิชาบัญชีของนักศึกษาระดับชั้น ปวส. ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการบัญชี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การพิษณุโลกพบว่าวิธีการสร้างแรงจูงใจเพื่อแก้ปัญหาการเรียนวิชาบัญชีของนักศึกษาระดับชั้น ปวส. ชั้นปีที่ 1 แก้ไขได้เพียงบางส่วนเท่านั้น

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อหาสาเหตุของการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371 และ เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับแก้ปัญหาการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 และ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ นักศึกษาจำนวนประมาณ 18 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1. ศึกษาเทคนิคการสัมภาษณ์และการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารต่างๆ
2. เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ แล้ว ทำแบบสอบถามโดยใช้ข้อความที่คาดว่าจะป็นสาเหตุของการไม่ตั้งใจเรียนจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักศึกษา โดยให้นักศึกษาใส่หมายเลขลำดับสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียนจากลำดับมากที่สุด (1) ไปจนถึงลำดับน้อยที่สุด (15)
3. นำแบบสอบถามพฤติกรรมที่สร้างขึ้นทดลองใช้กับนักศึกษากลุ่มอื่นและสอบถามความคิดเห็นเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไข
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการดำเนินการดังนี้

1. นำแบบสอบถามพฤติกรรมเพื่อหาสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียนจากลำดับมากที่สุด (1) ไปจนถึงลำดับน้อยที่สุด (15) ของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวนประมาณ 18 คน
2. ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 18 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 ตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
3. นำแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการหาค่าร้อยละของแต่ละสาเหตุ

1. วิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ผลจากคะแนนที่ได้จากการทำแบบสอบถามเพื่อหาสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือการหาค่าร้อยละของแต่ละสาเหตุ

$$X = \frac{A \times 100}{N}$$

เมื่อ	X	แทน	ค่าร้อยละ
	A	แทน	ค่าของคะแนนที่ได้เป็นรายข้อ
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง

3. รวบรวมข้อมูลสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษาพร้อมแนวทางในการแก้ปัญหาเบื้องต้น

บทที่ 4 ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาสาเหตุของการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษา สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371 และ รวบรวมข้อมูลสำหรับแก้ปัญหาการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371 เพื่อให้ให้นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตเห็นความสำคัญของการเข้าเรียน การส่งงานการมีความรับผิดชอบและรู้หน้าที่ของตนเอง โดยการใช้แบบสอบถามความประพฤติ แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นเรื่องข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่สองเป็นประเด็นสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียน จำนวน 15 ข้อโดยกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 18 คน

ผลการประเมินแบบสอบถามความประพฤติของนักศึกษาในประเด็นการไม่ตั้งใจเรียน เพื่อหาสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียน โดยการไม่ตั้งใจเรียน หมายถึง การไม่เข้าเรียน การขาดเรียน การเข้าเรียนสาย เกินกำหนด การไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนด โดยสามารถวิเคราะห์ผลได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไปด้านบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	17	94.44
หญิง	1	5.56
อายุ		
17-19 ปี	6	3.33
20-22 ปี	12	96.67

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินแบบสอบถามความประพฤตินักศึกษาในประเด็นสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียน ตารางที่ 2 แสดงระดับคะแนน ลำดับ และค่าร้อยละของสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียนที่มีต่อประเด็นสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษา

ประเด็นสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียน	ลำดับที่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. นักศึกษาไม่เข้าเรียนเพราะขอใช้สิทธิ์ในการขาดเรียนไม่เกิน 4 ครั้ง	5	5	27.78
2. นักศึกษาดื่มเหล้า ตื่นสายมาเรียนไม่ไหว	1	7	38.87
3. นักศึกษาไปเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อนกลับดึก เลยตื่นสาย	2	4	22.22
4. ติดเกมส์เลยไม่เข้าเรียน	5	4	22.22
5. เล่นเกมส์ดึกเลยทำให้ตื่นสาย	4	4	22.22
6. ติดการพนัน	9	4	22.22
7. ไม่อยากเรียนแต่แม่บังคับให้มาเรียน	6	7	38.87
8. สมารถใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมงนานเกินไป	3	5	27.78
9. ทะเลาะกับแฟนทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน	13	5	27.78
10. นักศึกษาไม่ส่งงานเพราะทำไม่ได้ งานยากไป	7	5	27.78
11. นักศึกษาส่งงานไม่ทันเพราะงานเยอะไป	12	6	33.33
12. นักศึกษาไม่เข้าใจในรายวิชานั้นๆทำให้รู้สึกเบื่อเลยไม่สนใจฟัง	11	4	22.22
13. อาจารย์ผู้สอนสอนน่าเบื่อ พูดเร็ว	15	4	22.22
14. ไม่มีแรงจูงใจในการเข้าเรียน และส่งงาน	8	4	22.22
15. ต้องช่วยเหลืองานผู้ปกครอง	14	5	27.78

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุป

จากผลการตอบแบบสอบถามเรื่องความประพฤตินักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371 จำนวน 18 คน เพื่อหาสาเหตุที่ไม่ตั้งใจเรียนโดยเรียงให้นักศึกษาเรียงลำดับจาก ประเด็นสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียนพบว่าสาเหตุที่ไม่ตั้งใจเรียนเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดในอันดับ ที่ 1ถึง5 คือ นักศึกษาดื่มเหล้าทำให้ตื่นสายมาเรียนไม่ไหว คิดเป็นร้อยละ 38.87 รองลงมาคือ นักศึกษา ไปเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อนกลับตึกเลยตื่นสายคิดเป็นร้อยละ 22.22 สมาธิสั้นเวลาเรียน 3 ชั่วโมงนาน เกินไปคิดเป็นร้อยละ 27.78 เล่นเกมส์ตึกเลยทำให้ตื่นสาย คิดเป็นร้อยละ 22.22 ตามลำดับ และ สาเหตุลำดับที่ 5 มี ด้วยกัน 2 ข้อคือ นักศึกษาไม่เข้าเรียนเพราะขอใช้สิทธิ์ในการขาดเรียนไม่เกิน 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.78 และ ดิทดเกมส์เลยไม่เข้าเรียนคิดเป็นร้อยละ 22.22 เป็นต้น

2. อภิปรายผล

จากผลการตอบแบบสอบถามเรื่องความประพฤตินักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต หมู่เรียน 5511021371 จำนวน 18 คนพบว่าสาเหตุที่ไม่ตั้งใจเรียนมากที่สุดอันดับที่ 1 คือ นักศึกษาดื่ม เหล้าทำให้ตื่นสายมาเรียนไม่ไหว คิดเป็นร้อยละ 38.87 รองลงมาคือ นักศึกษาไปเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อน กลับตึกเลยตื่นสายคิดเป็นร้อยละ 22.22 ซึ่งสาเหตุนี้เราก็มองได้หลายมุม ว่านักศึกษาสาขาวิชา เทคโนโลยีการผลิตส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชายและยังอยู่ในช่วงวัยรุ่น ที่ยังอยากรู้อยากลองและติดเพื่อน และ อาจมาจากนิสัยของนักเรียนเองที่ ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ กระตือรือร้น หรือที่เรียกว่าขาด ความพึงพอใจในการทำงานของตน นอกจากนั้นยังมีสาเหตุมาจากการติดเกมส์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แก้ไข ได้ยากขึ้นกับความตระหนักในหน้าที่ของตนเองและการมีวินัยรู้จักยับยั้งชั่งใจของแต่ละบุคคล แต่ ครูผู้สอนสามารถแนะนำวิธีการแก้ปัญหาเบื้องต้นหรือสร้างแรงจูงใจให้เกิดการสนใจเรียนให้มากขึ้นซึ่ง การจูงใจนี้สอดคล้องกับ ไมเคิล คอมนเจน (Domjan 1996: 199) อ้างถึงในฝ่ายพัฒนาวิชาการ รายงาน วิจัยในชั้นเรียน: 2555 อธิบายว่าการจูงใจเป็นภาวะในการเพิ่มพฤติกรรมกระทำกิจกรรมของบุคคล โดยบุคคลจงใจกระทำพฤติกรรมนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และการใช้สิทธิ์ในการขาดเรียนได้ ไม่เกิน 4 ครั้งซึ่งข้อนี้เป็นข้อตกลงเริ่มต้นของการเรียนการสอนระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนดังนั้นครูผู้สอน ควรแก้ไขโดยการสร้างแรงจูงใจโดยการให้คะแนนพิเศษสำหรับผู้ไม่ขาดเลย หรือการกล่าวยกย่องชมเชย ซึ่งสอดคล้องกับฝ่ายพัฒนาวิชาการ รายงานวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมที่ไม่ส่งงานและ การบ้านวิชาธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียน ชั้น ปวช.3 /4 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีพลพาณิชย์การ : 2555สอดคล้องกับ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow's Hierarchical Theory of Motivation) ที่บอกว่าความต้องการของมนุษย์อีกขั้นคือการได้รับยกย่อง สรรเสริญ

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยในการที่จะทำให้ศึกษาศาสาวิชาเทคโนโลยีการผลิตไม่ตั้งใจเรียนนั้นประกอบไปด้วยสองส่วนคือ นักศึกษาและอาจารย์ โดยทั้งสองส่วนนี้ต้องทำงานสอดคล้องกัน พบกันในจุดที่รับได้ทั้งสองฝ่ายโดยอาจารย์ต้องเข้าใจธรรมชาติของนักศึกษา บทบาทหน้าที่ของความเป็นอาจารย์ และนักศึกษาก็ต้องตระหนักในหน้าที่ของตนเองและพร้อมที่จะเรียนรู้และฝึกฝนในเรื่องความรับผิดชอบ ซึ่งงานวิจัยในชั้นเรียนนี้ทำให้เราเห็นประโยชน์และจุดบกพร่องที่บางครั้งอาจารย์ผู้สอนมองข้าม ในโอกาสต่อไปเพื่อเป็นการปรับปรุงพัฒนาด้านกระบวนการเรียนการสอนต้องมีเทคนิคและการสร้างความเข้าใจและการสร้างแรงจูงใจระว่างผู้เรียนกับผู้สอนด้วย

บรรณานุกรม

- ดร.กิตติ เมืองตุ้ม . วิจัยในชั้นเรียน ปัญหาการไม่ตั้งใจเรียนของนักศึกษาในรายวิชา จุลชีววิทยาทาง
อาหาร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี . มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ . 2553 .
- ศุภกฤษณ์ สืบวงศ์ . การศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนนวมินทราชินู
ทิศ เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการเรื่องไม่ส่งงาน/การบ้าน . วิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนนวมินท
ราชินูทิศเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ. 2554 .
- นิธิวดี ทับทิมศรี. ศึกษาการสร้างแรงจูงใจเพื่อแก้ปัญหาการเรียนวิชาบัญชีของนักศึกษาระดับชั้น
ปวส.ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการบัญชี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 . วิจัยในชั้นเรียน
โรงเรียนเทคนิคพาณิชย์การพิษณุโลก . 2552 .
- กาญจนา ว่างขาย . การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. 2544 .
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. ทศนคติ การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย . กรุงเทพมหานคร .
โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์ . 2526 .
- สุโขทัยธรรมมาธิราช . การวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน . มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
นนทบุรี . 2540 .
- ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. 2549 . สถิติเพื่อการวิจัย . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย .
- ฝ่ายพัฒนาวิชาการ . 2555 . การศึกษาพฤติกรรมการไม่ส่งงานและการบ้านวิชาธุรกิจและการเป็น
ผู้ประกอบการ ของนักเรียน ชั้น ปวช.3 /4 สาขางานคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัย
เทคโนโลยีพลพาณิชย์การ อำเภอฟล จังหวัดขอนแก่น . การวิจัยในชั้นเรียน วิทยาลัย
เทคโนโลยีพลพาณิชย์การ .
- ทิวา แก้วเสริม . 2553 . การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนรู้แบบร่วมมือวิชา หลักการ
ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม . การวิจัยในชั้นเรียน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตัวอย่างแบบสอบถามความประพฤติ

แบบสอบถามความประพฤติเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิต ไม่ตั้งใจเรียน

คำอธิบาย แบบประเมินฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ตอน ขอให้ผู้ตอบแบบประเมินตอบให้ครบทั้ง 2 ตอน เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ 17-19 ปี 20 – 22 ปี 23-25 ปี

ตอนที่ 2 ระดับคะแนนที่มีต่อประเด็นสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียน โดยคำว่าไม่ตั้งใจเรียนคือ การไม่เข้าเรียน การขาดเรียน การเข้าเรียนสายเกินกำหนด การไม่ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตามกำหนด

คำชี้แจง โปรดเรียงลำดับประเด็นที่เป็นสาเหตุให้นักศึกษาไม่ตั้งใจเรียนลงในช่องที่กำหนดให้ที่ตรงกับความเป็นจริงของนักศึกษามากที่สุดโดยเรียงลำดับคะแนนจากมากไปน้อยสุด โดยมากที่สุด=1 รองลงมาเป็น 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 และ 15 ตามลำดับ

ประเด็นสาเหตุการไม่ตั้งใจเรียน	ระดับคะแนน
1. นักศึกษาไม่เข้าเรียนเพราะขอใช้สิทธิในการขาดเรียนไม่เกิน 4 ครั้ง	
2. นักศึกษาคิดมึนหัว ตื่นสายมาเรียนไม่ไหว	
3. นักศึกษาไปเที่ยวสังสรรค์กับเพื่อนกลับดึก เลยตื่นสาย	
4. ติดเกมส์เลยไม่เข้าเรียน	
5. เล่นเกมส์ดึกเลยทำให้ตื่นสาย	
6. ติดการพนัน	
7. ไม่อยากเรียนแต่แม่บังคับให้มาเรียน	
8. สวมกัสนี้เวลาเรียน 3 ชั่วโมงนานเกินไป	
9. ทะเลาะกับแฟนทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน	
10. นักศึกษาไม่ส่งงานเพราะทำไม่ได้ งานยากไป	
11. นักศึกษาส่งงานไม่ทันเพราะงานเยอะไป	
12. นักศึกษาไม่เข้าใจในรายวิชานั้นๆทำให้รู้สึกเบื่อเลยไม่สนใจฟัง	
13. อาจารย์ผู้สอนสอนน่าเบื่อ พูดเร็ว	
14. ไม่มีแรงจูงใจในการเข้าเรียน และส่งงาน	
15. ต้องช่วยเหลืองานผู้ปกครอง	

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ประวัตินักวิจัย

นางสาวสุวิมล เทียกทุม

Miss Suwimon Theakthum

เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 5440600024595

วศ.ม. (วิศวกรรมอาหาร) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

วศ.บ. (วิศวกรรมอุตสาหกรรม) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

E-mail : mapheangvan@gmail.com

โทรศัพท์ 056-717164 ต่อ 1608, 1609

รายวิชาที่สอน

- กรรมวิธีการผลิต (Manufacturing Process)
- เศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม (Industrial Economy)

งานวิจัย

- การออกแบบและสร้างเครื่องเก็บรังไหมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรังไหมจากจ่อหมูน ทุนวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ 2554

โครงการบริการวิชาการ

- โครงการฝึกอบรมการชูปอโนไตซ์, 2555